

ÚVODNÍ POZNÁMKA	5
VZNIK NÁBOŽENSTVÍ	7
<p>Co je náboženství. Teorie o vzniku náboženství. Beznáboženské období v dějinách lidstva. Vznik náboženství. Náboženské představy kromáňonců. Sociální kořeny prvobytného náboženství. Gnoseologické kořeny prvobytného náboženství. První podoby náboženství. Totemismus. Animismus. Jak vznikla víra v posmrtný život. Magie. Hospodářská magie. Zkázonosná magie. Léčebná magie. Oduševňování přírody. Náboženství a vznik třídní nerovnosti. Vznik víry v boha. Vznik jednobožství. Prvobytné náboženství a náboženství současná. Úloha a místo náboženství v životě prvobytné společnosti.</p>	
HLAVNÍ NÁBOŽENSKÉ SMĚRY	24
HINDUISMUS	24
<p>Védské náboženství. Bráhmanismus. Základní dogmata hinduismu. Hinduismus a kasty. Obřadová stránka hinduismu. Hinduismus dnes.</p>	
BUDDHISMUS	29
<p>Sociálně ekonomické podmínky vzniku a vývoje buddhismu v Indii. Ideologické zdroje buddhismu. Báje o Buddhovi. Hlavní buddhistická dogmata. Panteon, obřady a duchovenstvo buddhistické církve. Hlavní buddhistické směry — hínajána a mahájána. Šíření buddhismu. Zvláštní rysy lámaistické odrůdy buddhismu. Dnešní postavení buddhistické církve za hranicemi Indie. Lámaistický buddhismus v SSSR.</p>	
TAOISMUS	44
<p>Historické podmínky vzniku taoismu. Filosofický taoismus. Sociální a etické učení taoismu. Náboženský taoismus. Taoistický panteon. Církevní organizace.</p>	
KONFUCIÁNSTVÍ	48
<p>Konfuciova osobnost. Konfuciova etické a politické učení. Konfuciovy náboženské názory. Kult Konfucia. Státní náboženství.</p>	
JUDAISMUS	54
<p>Biblický judaismus 55</p> <p>Vznik judaismu. Židovský polyteismus. Původ kultu boha Jahve. Vznik židovského monoteismu. Kněží a tóra. Báj o Mojžíšovi a o „vyvedení z Egypta“. Proroci. Mesianismus.</p>	

Talmudský judaismus	60
Synagoga. Talmud. Obřady a svátky v talmudském judaismu. Dogmata rabínského judaismu. Kabala a mesianismus. Chasidismus. „Reformovaný“ judaismus.	
Judaismus v dnešních kapitalistických zemích	65
Judaismus ve službách buržoazie v USA a v Anglii. Judaismus je zbraň imperialistů v Izraeli.	
KŘESŤANSTVÍ	67
Původ křesťanství	67
Sociálně ekonomické předpoklady křesťanství. Ideologické předpoklady křesťanství. Židovské kořeny křesťanství. Hlavní rysy raného křesťanství. Kdy vznikaly zdroje, z nichž čerpalo rané křesťanství. Světské prameny o raném křesťanství. Lukianos o křesťanech. Celsovo „Pravdivé slovo“. Kde vzniklo křesťanství. Složení a organizace prvních křesťanských obcí. Roztržka s judaismem. Poměr k otroctví. Poměr k římské moci. Ježíšova podoba v epištolách. Ježíš ve spisech Justinových. Sepsání novozákonního kánonu a sociální program evangelií. Předpoklady pro vznik církve. Počátek episkopátu. První kacířské směry. Římská říše ve III. století. Početnost křesťanů ve III. století. Římská křesťanská obec. Pronásledování ve III. století. Křesťanství se stává státním náboženstvím.	
Pravoslaví	88
<i>Původ pravoslaví, podstata věrouky a dnešní pravoslavné církve</i>	88
Původ pravoslaví. Rozdíly mezi pravoslavím a katolickým náboženstvím. Vytvoření samostatných pravoslavných církví.	
Katolicismus	91
Z dějin katolické církve. Charakteristické rysy katolické věrouky. Dogma o papežské neomylnosti. Učení o očistci a spor o „filioque“. Kult Panny Marie. Organizace katolické církve. Vatikán a jeho politika. Katolické strany u moci. Ideologie současného katolicismu. Boj komunistů za jednotu pracujících.	
<i>Dějiny katolicismu na území Československa do r. 1945</i>	106
Církev v počátcích českého státu. Stoupající moc církve v našich zemích. Porážka katolické církve husitským revolučním hnutím. Pokusy o restauraci katolictví v českých zemích. Násilná rekatolizace českých zemí. Podřizování katolictví státní moci. Katolictví jako opora politické reakce. Katolická církev a buržoazní ČSR. Církev za okupace.	
Protestantismus	130
Reformace a vznik protestantismu. Základní rysy protestantismu	
<i>Luteránství</i>	133
Zakladatel luteránství Martin Luther. Organizace luteránství a jeho boj s katolicismem. Charakteristické rysy luteránské církve. Hlavní zásady věrouky a kultu. Současný stav luteránství.	
<i>Anabaptismus</i>	136
<i>Anglikánství</i>	137
Dějiny vzniku anglikánské církve. Hlavní rysy anglikánství. Současný stav anglikánství.	
<i>Kalvinismus</i>	140
Zakladatel kalvinismu J. Kalvín. Teologický systém kalvinismu. Současný stav kalvinismu.	

Další vývoj protestantismu	143
Kvakeri. Metodismus. Armáda spásy. „Křesťanská věda“. Ideologie současného protestantismu.	
Náboženské sektářství a jeho ideologie	147
Středověké sektářství. Novodobé sektářství. Co je sekta? Reakční a protihumánní charakter sektářské ideologie. Sekty v ČSSR. Škodlivá činnost sekt státem nepovolených. Jak postupovat vůči sektám a jejich ideologií?	
Komunismus a křesťanství	163
Sociální principy křesťanství. Bylo rané křesťanství komunistické? Náboženství ospravedlňuje vykořisťovatelský řád. Kacířské křesťanství a utopický socialismus. Feudálně křesťanský socialismus. Současné „sociální křesťanství“. „Sociální křesťanství“ a sociál-reformismus. Ruská církev a „křesťanský socialismus“. Proč není možné „komunistické křesťanství“?	
Křesťanství a dělnické hnutí	174
Vznik klerikálního dělnického hnutí. Klerikální dělnické hnutí mezi dvěma světovými válkami. Křesťanské odbory po druhé světové válce. Činnost Mezinárodní konfederace křesťanských odborů. Dělnické organizace Katolické akce. Křesťanská mládež. Boj za jednotu pracujících.	
ISLÁM	181
Původ islámu	181
Společensko-ekonomické a ideologické předpoklady vzniku islámu. Pololegendární obraz zakladatele islámu Mohameda. Charakter raného islámu. Boj za zavedení islámu. Rozšíření islámu. Sunna. Muslimská teologie. Mutazilovci. Kalám. Mysticismus v islámu. Muslimské sektářství. Původ a sociální podstata šíismu. Cháridžiovci. Ismáilovci.	
Islám v epoše kapitalismu a imperialismu	193
Bálismus. Beháismus. Reformační a modernistické proudy v islámu. Panislámismus.	
Současný islám	197
Rozšíření islámu a počet muslimů. Ideologie současného islámu v buržoazních zemích. Islám v SSSR.	
O NÁBOŽENSKÝCH KNIHÁCH	201
BIBLE	201
Biblický kánon a jeho složení. Nekanonické a apokryfní biblické knihy. Církevní učení o původu biblických knih. Nedostatečná průkaznost církevní tradice v otázce autorství biblických knih. Původ nejdůležitějších knih Starého zákona. Původ nejdůležitějších knih Nového zákona. Rozpory a nesrovnalosti v bibli. Bible jako pramen historický. Biblické zázraky. Biblická proctví. Biblické představy o přirodě. Bible a mravnost.	
KORÁN	224
Jak vznikl korán. Obsah koránu. Rozpory v koránu. Korán o vesmíru a zemi. Korán o původu živočichů. Korán o původu člověka. Korán o nerovnosti a vykořisťování. Učení koránu o předurčení. Ráj a peklo podle představ koránu. Morálka koránu. Nové výklady koránu a jejich cíl.	

O NÁBOŽENSKÝCH SVÁTČÍCH A OBŘADECH	237
KŘEŠŤANSKÉ OBŘADY A SVÁTKY	237
Modlitba. Ikony. Uctívání kříže. Kostelní zvony, svíce a lampičky. Původ křesťanských svátostí. Křest. Biřmování a poslední pomazání. Přijímání. Zpověď. Manželství. Pohřeb. Posty. Kult svatých. Svátek narození Páně, vánoce. Svátky velikonoční, vzkříšení Krista. Svato-dušní svátky, letnice.	
MUSLIMSKÉ SVÁTKY A OBŘADY	253
Půst měsíce ramadánu (uráza). Svátek ukončení půstu, uráza-bajram. Svátek obětování, kurban-bajram. Mirádž. Maulúd. Sunnet. Ašúrá (šáhsej-váhsej). Kult svatých v islámu.	
VĚDA A PRAXE PROTI NÁBOŽENSTVÍ	261
Z HISTORIE BOJE VĚDY A NÁBOŽENSTVÍ	262
První výhonky vědeckého poznání. Náboženství a ateismus ve staré Indii. Ateisté staré Číny. Boj vědy a náboženství v antickém světě. Moc církve ve středověku. Abú Alí Ibn Sína. Boj inkvizice proti vědě. Koper-níkovo „kacífství“. Giordano Bruno a Lucilio Vanini. Soud nad Gali-leem. Pronásledování jiných učenců. Index zakázaných knih. Nepřátelé vědeckého poznání. Ateismus francouzských osvícenců a L. Feuer-bacha. Pravoslavná církev a věda. Boj předních myslitelů Ruska proti náboženství. Úspěchy novodobé vědy. Ústup z bojových pozic.	
MARNÉ SNAHY CÍRKVÍ O SMÍŘENÍ VĚDY S NÁBOŽENSTVÍM	277
Církev mění taktiku. Hlasatelé „svazku“ vědy a náboženství. Teorie „dvojí pravdy“. Neopodstatněnost tvrzení představitelů církve. Existuje „náboženský experiment“? Představitelé církve a vědecké objevy. Vědci a náboženství. Teologická exegetika. Idealisté jako pomocníci teologů. Buržoazní vědci a víra v boha. Náboženská víra je s vědou neslučitelná.	
VĚDA VYVRACÍ NÁBOŽENSTVÍ	291
Dva světové názory. O „poznávání“ boha. Je svět poznatelný? Předmět vědy. Stvořil svět bůh? Rudý posuv. Krach teorie o „konci světa“. Vznik hvězd. Původ planet. Jiné planetární systémy. Vznik života na Zemi. Tři etapy vzniku života. Život ve vesmíru. Původ člověka. Úloha práce. Krach legendy o „prvním člověku“. Je duše božská? Učení I. P. Pavlova. Materiální základna vědomí. „Duše“ a kybernetika. Krach dogmatu o vykoupění. „Zázraky“ a zákonitosti. Věda proti „zázrakům“. Jak bůh porušuje přírodní zákony. Jak bůh využívá zákonitosti. Stvořil zákoni-tosti bůh? Víra v osud. Nutnost a svoboda. Chiromantie. Vykládání karet. Prorocké sny. Pranostiky. Mastičkářství. Škodlivost pověr.	
NÁBOŽENSTVÍ VE SVĚTLE PŘETVÁŘENÍ PŘÍRODY	324
Člověk a příroda. Ateistický smysl problému. Hlasatelé náboženství se přizpůsobují. „Pravoslavné učení o energii“. Hlavní směry přetvá-ření přírody. Ovládnutí přírodních sil. Atomový věk. Energetika a „boží všemohoucnost“. Přeměna látky. Ve světě polymerů. Ještě jednou o „boží všemohoucnosti“. Tvůrci nových odrůd a plemen. Ateistické	

závěry. Medicína a náboženství. Útok na nemoci. Transplantace orgánů. Terapie smrti. Boj o dlouhý věk. Člověk a bůh. Přeměna geografického prostředí. Vytváření umělých řek a moří. Útok na pouště a bažiny. Bůh je „odstaven“. Začátek kosmické éry. Cesta ke hvězdám. Vyvrácení náboženských dogmat. Je bůh?

CÍRKEV A STÁT 355

CÍRKEV V KAPITALISTICKÝCH ZEMÍCH 355

Sociální kořeny a úloha náboženství za kapitalismu. Odluka církve od státu za kapitalismu. Potlačování svobody vyznání v kapitalistických zemích. Církev a škola. Údaje o postavení církve v některých kapitalistických zemích. Církev a stát v USA. Protestantismus v USA. Katicism v USA. Židovské náboženství v USA. Pravoslavná církev v USA. Národní církevní sdružení. Mezinárodní církevní sdružení. O některých „nových“ prostředcích náboženské propagandy v kapitalistických zemích. Příjmy církví. Církev a politika imperialismu. V kapitalistických zemích klesá počet věřících mezi pracujícími.

NÁBOŽENSTVÍ A CÍRKEV V ČSSR 368

Vývoj církevně politických poměrů od roku 1945. Právní postavení církve. Přehled církevních časopisů vydávaných v ČSSR. Ústavní a zákonné předpisy upravující poměr státu a církví. Církevní organizace na území ČSSR. Příčiny přežívání náboženství. Svoboda vyznání a ateistická propaganda.

**MORÁLKA KOMUNISTICKÁ
A MORÁLKA NÁBOŽENSKÁ 384**

Třídní podstata komunistické a náboženské morálky. Neslučitelnost zásad komunistické a náboženské morálky. Náboženská a komunistická morálka o místě člověka ve společnosti. Komunistická a náboženská morálka o práci. Abstraktní charakter biblických mravních přikázání. „Nezabiješ!“ „Nepokradeš.“ Může náboženská morálka ochránit člověka před zločinem? O vlastenectví a o lásce k nepřátelům. Komunistická a náboženská morálka o rodině. Postoj komunistické a náboženské morálky k ženě. Náboženská a komunistická ideologie o morální tvářnosti člověka.

KOMUNISTÉ A NÁBOŽENSTVÍ 399

Význam světového názoru. Principiálnost protikladu marxistického a náboženského světového názoru. Předmarxovská a marxistická kritika náboženství. Základní rysy marxistického ateismu. Základní myšlenky klasiků marxismu-leninismu o poměru komunistů k náboženství. Poměr socialistického státu a komunistické strany k náboženství. Ještě k poměru strany a náboženství. KSČ a hlavní úkoly ateistické propagandy.

O METODÁCH A FORMÁCH VĚDECKOATEISTICKÉ PROPAGANDY

420

Hlavní požadavky vědeckoateistické propagandy. Přednášky. Cykly přednášek. Besedy. Večery otázek a odpovědí. Výstavy. Filmy s besedou. Četba ateistické literatury. Zájmové kroužky. Individuální působení.

PŘÍLOHY	431
Význační lidé o náboženství	431
Stručný slovník náboženských a církevních termínů	446
Bibliografie	456
Obrazová část	u str. 464